

Debat til linjefagsdiskussionen I forbindelse med det kommende udspil til nyt folkeskoleforlig.

Af Daniel Holm Hansen, Bachelor I Undervisning, Master I IT-ledelse og Strategi

---

Forslag til overskrift: Fint nok, men så giv dog tid!

Det er altid en fornøjelse at høre, når en minister bærer fanen højt og lover guld og grønne skove for ens fag. Senest har uddannelsesminister Morten Østergaard utvetydigt udtalt, at det udelukkende bør være linjefagsuddannede lærere, der står bag katederet i de fag, der nu en gang er på skemaet. En utroligt positiv melding som ret beset vel egentlig burde være en selvfølge for enhver uddannelsesorganisation, men som for folkeskolens vedkommende har været et stort problem i årtier.

Som lærer har jeg i de fleste år varetaget mere end en klasse, i fag jeg ikke er uddannet i. Det være sig idræt, kristendomskundskab, natur/teknik mv. og sidst jeg stod i slutningen af en fagfordeling skulle jeg sågar varetage undervisningen i prøfefaget geografi i udskoling. Sidstnævnte blev dog heldigvis ikke til noget, da jeg blev ansat i en privat virksomhed, som producerer online undervisningsspil. Men tendensen er klar; der er en enormt stor opgave for politikere og skolefolk, som skal løses meget hurtigt, hvis ikke niveauet skal sakke alvorligt agterud i folkeskolen!

Nuvel, man skal selvfølgelig træde til, når der er en udfordring, som skal løses og på sin vis kan jeg da også godt undervise i idræt, hvis vi vitterligt ikke har den fornødne kapacitet - specielt i forhold til antallet af mandlige lærere i et fag, hvor der jo helst skal være et af hvert køn. Men vi er i en situation, hvor undtagelsen er blevet reglen.

Nu spørger mange lægfolk sikkert sig selv om, hvorfor det er dagens orden, at en lærer ikke nødvendigvis er uddannet til det, hun eller han står og underviser i - og med rette! Men her må jeg, traditionen tro når en lærer "brokker sig", pege med meterlinealen i retning af vores politikere. Javist, det kan virke som et billigt mediestunt at sende aben i den retning, men noget må der jo være om snakken, da der er tale om et så grundlæggende og massivt brud på normal undervisningspraksis, som det er tilfældet. I hvert fald hvis man skal forsøge at sammenligne folkeskolen med en stor privat virksomhed, hvor man vel næppe ville klandre afdelingslederne (læs: skolelederne) og de ansatte for en så massiv omgang sjusk, men nok snarere pege mod direktionen (læs: Regeringen og den/de ansvarlige minister/ministre) eller som minimum på underdirektørerne (læs: kommunalbestyrelserne). Selskabets bestyrelse (læs: Folketinget) ville i hvert fald reagere prompte og hoveder i de øverste lag ville rulle på stribe.

Men alt det med hovederne interesserer sådan set ikke mig og sådan set heller ikke at placere en abe i den nuværende administration. Jeg mener, de har blot siddet et års tid og desuden er det jo dem, der nu - i hvert fald retorisk - forsøger at tage fat om roden på problemet. I stedet er jeg interesseret i at der nu rent faktisk gøres noget frem for blot at lege stolt fanebærer. Men det kan kun gøres, hvis vi sætter tingene i perspektiv og ser historisk på folkeskolens udvikling igennem de sidste årtier.

Så vidt jeg løseligt har kunnet google mig frem til her til formiddag, så blev læreruddannelsen i 1966 udvidet til at omfatte to linjefag og derudover en række bifag, som man også kunne undervise i, dog kun til og med 7. klasse. Derudover skulle man vælge en specialeretning i forhold til undervisning i enten de yngre eller de ældre klasser, eller i specialklasser. Denne lov afstedkom altså, at man som lærer kunne undervise i en lang række fag, på trods af at man kun havde 2 linjefag - eller specialer om man vil. I dag ville dette vel anses som en slags lappeløsning i forhold til målet om linjefagsuddannede lærere i alle fag i alle timer, men i det mindste var der en vis undervisningskompetence i de mindre fag/de yngre klasser.

Denne lov blev justeret et par gange i 1990'erne inden man i 1997 lavede en reform af læreruddannelsen, som kom til at gælde fra 1998 - i øvrigt det år jeg startede på uddannelsen. Væk var alle de små fag, på nær selvfølgelig de pædagogiske fag og kurser, og det samme var de forømtalte specialeretninger. Nu skulle vi uddannes i fire linjefag, hvilket jeg selv var rigtig glad for, men som dog afstedkom mange diskussioner ... ja netop, diskussioner omkring hvad folkeskolen nu skulle gøre i forhold til at få nok uddannede lærere. Officielt hed det sig, at vi med den nye bacheloruddannelse udelukkende måtte undervise i vores linjefag, men alle vidste, at det ville være utopi at tro på, at det ville komme til at ske.

Og så gik det ellers stærkt. I 2002, 2004 og 2006 kom nye store ændringer af strukturen, blandt andet baseret på en rapport fra Evalueringsinstituttet i 2003. Nu skal jeg naturligvis ikke komme nærmere ind på denne, men mere holde mig til ministeriets egne ord om, at "Kun to årgange har afsluttet uddannelsen, så erfaringerne med uddannelsen i "det virkelige liv" er begrænsede." (Redegørelse til Folketinget fra 2004)

Og nu er vi fremme ved sagens kerne - eller kerner - nemlig at politikerne dels vælger at føre politik for deres egen skyld, samt at man ikke giver tid nok til at lovene kan blive til virkelighed. Førstnævnte påstand behøver vel ikke nærmere forklaring, bare se kniv-, fedt- og hundelovene, men den anden påstand er i mine øjne helt utrolig vigtig at få styr på.

Tilbage i sluthalvfemserne argumenterede en glad lærerstuderende i diskussioner for og imod den ny uddannelse, at denne var fantastisk, men at der naturligvis ville gå en rum tid, inden man havde nok lærere uddannet til, at lovens intentioner kunne holdes. Denne studerende, som sært nok er undertegnede, mente, at der var brug for i hvert fald 10-15 år - baseret på en løselig kalkule om, hvor mange der cirka blev uddannet hvert år, samt at visse fag har en meget lille søgning.

Men vi fik ikke fred, for allerede omkring år 2000 begyndte man allerede at diskutere om først tre og så to linjefag, der til gengæld skulle styrkes. I spil kom også hurtigt den "nye" idé om, at lærerne skulle specialiseres i forhold til yngre og ældre elever. Det gav en enorm uro på uddannelsen, for hvad var vores uddannelse så lige pludselig værd. Ydermere har denne uro og det hastværk lovgiverne farer frem med betydet, at ingen ude på skolerne i dag reelt aner hvad der foregår på seminarierne og hvilken uddannelse en ny ansøger kommer med - og det er et stort problem, når man skal søge at ansætte nye lærere, har jeg ladet mig fortælle.

Resultatet af al den faren frem med faner og hastværk i lovmøllen kender vi til fulde. Der er ikke styr på strukturerne og eleverne må nøjes med en uddannelse på et lavere niveau, end hvad lovgiverne havde planer om. Kort sagt: Det sejler! Ikke blandt ledere og lærere, og i en

vis grad heller ikke i kommunerne - om end de dog har ansvar for videreuddannelsen af lærerne - men i den grundlæggende struktur og ledelse af Folkeskolen. Alt sammen fordi politikerne har så travlt med at føre sig frem og få mediedækning, så de kan blive genvalgt og derefter skabe endnu mere rod i butikken.

Jeg vil slutteligt tiljuble, at vi får en gennemtænkt folkeskolereform (og ikke blot en fesen ændring, som i alle andre såkaldte "reformer") og en ditto gennemtænkt seminarielovgivning. MEN... Kære politikere: Sørg for at I denne gang giver reformerne tid til at virke. Ikke fem år, ikke ti år, men den tid det tager, før man forventeligt kan se de ønskede ændringer. Lad nu være med at føre populærpolitik på skoleområdet de næste mange år.

Eller sagt på en anden måde: Halvt arbejde er dobbelt arbejde, så gør det ordentligt fra starten og hav så tålmodighed til at følge det til dørs. Så skal I nok få et godt produkt!